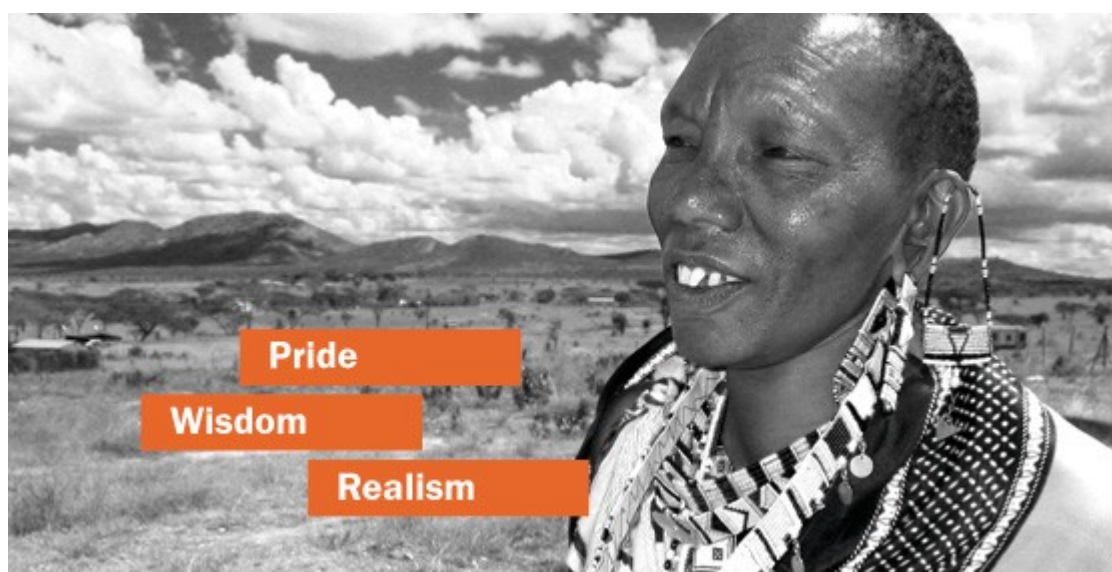

C - Styrende dokument

Rev.nr: Erstatte: Utarbeidet av: Godkjent av (sign.): Godkjent dato:

Kriterier for tiltak/programstøtte

Innhold

1. Innledning	4
2. Politiske føringer	5
3. Diakoni og utviklingsarbeid	6
4. Grunnleggende utviklingsfaglige prinsipper	6
4.1 Lokalt eierskap	7
4.2 Bærekraft/utfasing	8
4.3 Organisasjon og ledelse valg av samarbeidspartner	8
4.5 Tiltak for likeverd og likestilling	10
4.6 Miljø og naturressursforvaltning	11
4.7 Konfliktsensitivitet	12
4.8 Rettigheter og rettighetsbasert tilnærming	13
4.9 Innovasjon, verdiskapning og entreprenørskap	14
5. Spesifikke tematiske kriterier	15
5.1 Urfolk	15
5.2 Spare og lånegrupper	16
5.3 Infrastruktur	16
5.4 Stipend, medisiner og drift av institusjoner	17
6. Konkrete avgrensede problemstillinger	19
6.1 Humanitær innsats	19
6.2 Bruk av norsk personell, konsulenter og faglig bistand	19

1. Innledning

Sekretariatet i Digni har i lengre tid hatt en detaljert kriterieliste som indikerer hva en ser etter når søknader blir vurdert. Utviklingen av denne var et resultat av at Norad har endret sin måte å forholde seg til søknadsprosessen på. I stedet for at alle tiltak blir godkjent i Norad, er denne oppgaven nå delegert til Digni. I forbindelse med ny overordnet strategi for Digni vedtatt på Representantsskapsmøtet 26.4.2012 og ny strategisk handlingsplan 2013-2017 vedtatt av styret 28.9.2012 var det også naturlig å revidere og justere eksisterende kriterieliste.

Dokumentet har nå fått tittelen ”Kriterier tiltak/programstøtte”. Denne gjelder de utviklingsfaglige prinsippene som ligger til grunn for saksbehandling og godkjenning av søknader i Digni, samt hvilke typer tiltak som ikke kan motta støtte. Dokumentet gjelder for den støtten som Digni mottar over sivilsamfunnsbevilgningen fra Norad. Når det gjelder bevilgninger utenfor denne gjelder de kriterier som til enhver tid følger disse ekstra tilskuddene.

De av Dignis medlemmer som har rammeavtaler har fått delegert saksbehandling av prosjekter. Disse er også forpliktet på dette dokumentet i de aktivitetene de gjennomfører med støtte fra Digni.

Fra Dignis side er dette et dokument som tenkes brukt i saksbehandlingen. Saksbehandlerne har behov for felles kriterier å vurdere søknader ut fra – og dette dokumentet skal være et verktøy som sikrer en lik saksbehandling når tiltak og programmer vurderes. Samtidig skal det være et dokument som Dignis medlemmer kan bruke før og under planlegging av fremtidige søknader. Digni ønsker å være en ”gjennomsiktig” organisasjon, der behandlingsprosedyrer og støttekriterier er tilgjengelig for dem som skal søke. Derfor er dokumentet også retningsgivende ovenfor medlemmer og deres partnere slik at det er klarhet i hvilke kriterier og prinsipper som legges til grunn når søknader behandles i Digni. Digni vil presisere at det i enhver søknadsbehandling legges vekt på dialog og samarbeid med medlemmene og at det vil utøves skjønn og vurderinger i saksbehandlingen. Digni er kjent med at det finnes ulike kontekster og type partnerskap hos medlemmene, dette vil det også tas hensyn til i en saksbehandling.

Dokumentet er skrevet kortfattet, og skal være et bruksdokument. Innenfor en god del områder har Digni utviklet tema, policy- og saksdokumenter som utdyper dette dokumentet. Det henvises til disse i teksten.

2. Politiske føringer

Den norske regjering vektlegger nå i større grad politisk styring av utvikling. Digni vil forholde seg til de politiske signalene som gis for støtte, og håndheve disse i henhold til de avtaler som er inngått. Samtidig vil sekretariatet i Digni signalisere at Digni ser på seg selv som en kompetent aktør innenfor utviklingsarbeidet, og vil utfordre myndighetene når det gis føringer som Digni ikke finner å være hensiktsmessige ut fra ønsket om å arbeide for å redusere fattigdom i verden, og å gi menneskene gode livsvilkår samme hvor de måtte bo eller vokse opp.

3. Diakoni og utviklingsarbeid

Diakoni er et teologisk begrep som viser til kjernen i kirkens identitet og oppdrag, noe som i praksis gjør at diakoni er et kall til handling som svar på lidelse og urettferdighet, og som omsorg for hele skaperverket.

Misjonsarbeid i dag karakteriseres hovedsakelig som et oppdrag sammen med og på vegne av den verdensvide kirke. Samarbeidskirkene er både en åndelig og en sekulær størrelse. Som organisasjon er kirken en viktig sivilsamfunnsaktør med sterk lokal forankring. Det aller meste av virksomheten er knyttet opp mot selvstendige nasjonale kirker, diakonale og sekulære aktører der virksomheten med utgangspunkt fra Norge er et samarbeid med disse, om felles mål og strategi.

Diakonalt arbeid er en del av misjonens helhetsoppdrag, ikke et supplement til forkynnelsen eller ”planlagt plogspiss” for evangeliet. Det diakonale arbeidet har sin egen verdi gjennom møtet med menneskers liv og virkelighet, uten å ha noen andre forutsetninger eller skjulte hensikter.

Diakoni er derfor et handlingsuttrykk for den tro den springer ut av. Denne handling kan stå ordløst alene, mens den i andre sammenhenger styrkes når handlingen følges av ord eller symboler som viser hvor den stammer fra. Diakoni er derfor blitt kalt kirkens kroppsspråk.

. Resultatet av utviklingsamarbeidet, og effekten på sikt, skal komme lokalbefolkningen til gode uavhengig av alder, kjønn, sosial status, etnisitet, kulturell og religiøs tilhørighet, funksjonshinder, seksuell legning, sykdom, etc. Dignis medlemmer skal under tiltaksgjennomføringen sikre at målgruppens religiøsitet, verdier og identitet tas på alvor og møtes med respekt.

4. Grunnleggende utviklingsfaglige prinsipper

Alle utviklingstiltak må ta hensyn til noen grunnleggende prinsipper¹ for å kunne holde den kvaliteten som kreves til enhver tid. Beskrivelsene under er ment som veiledning til søkere slik at det er åpenhet om hva Digni ser etter når vi vurderer oppnåelsen av disse utviklingsfaglige kriteriene.

¹ Digni har flere nyttige dokumenter og policy som kan være relevante i en planleggingsfase. Se våre nettsider eller kontakt Digni for mer informasjon.

4.1 Lokalt eierskap

Legge til en mann til som heter: Right Holders

Initiativet til utviklingstiltaket bør tas av lokal organisasjon: gjennom dialog med norsk medlemsorganisasjon. Den endelige beslutningen bør først tas av lokal organisasjon. Lokal partner skal stå som formell eier og ha det operasjonelle ansvaret for tiltaket. Uformelle beslutningsrutiner der makt og pengestrøm går utenom avtalesystemet bør ikke forekomme. En kan tenke seg ulike former for lokalt eierskap, men den endelige formen er at lokal partner skal ha hånd om tiltaket i tråd med Dignis egen formulering i strategidokumentet:

Myndiggjøring og lokal forankring²

Alt arbeid som støttes av Digni, skal være forankret hos - og styrt av - lokale aktører.

Gjennom medlemmene og deres partnere skal Digni styrke mennesker og lokale aktører til å gjøre egne prioriteringer og på sin måte ta ansvar for egen situasjon og framtid.

Et viktig kriterium for lokalt eierskap er graden av delegering. Målsettingen for alt utviklingsarbeid er at all myndighet skal delegeres til lokal samarbeidspartner.

Viktige elementer for lokalt eierskap:

- Det skal finnes en lokal samarbeidspartner.
- Det gjensidige ansvarsforholdet mellom norsk og lokal partner skal være avtalefestet.
- Avtalen skal beskrive grad av delegering og rollefordelingen mellom norsk og lokal partner.
- Der det ikke er en lokal partner, men norsk organisasjon som er implementerende aktør, er kravet til at tiltaket er initiert med folkelig deltakelse enda sterkere.

² Se Dignis overordnede strategi vedtatt på Representantskapsmøte i april 2012.

4.2 Bærekraft/utfasing

Å få til en bærekraftig utvikling er grunnleggende i organisasjonenes utviklingsarbeid. Det er evnen til å gjøre aktivitetene bærekraftige som skiller utviklingsarbeid fra humanitært arbeid. Bærekraft henger nøye sammen med eierforhold og det å ta ansvar. Utviklingsarbeid gis for å bygge og selvstendiggjøre organisasjoner og tiltak.

Bærekraft: Et tiltak/organisasjon er bærekraftig dersom det er balanse mellom aktiviteter og ressurser/kapasitet i den konteksten tiltaket er plassert.

I praksis betyr det at aktivitetene skal kunne gjennomføres uten at det skapes ubalanse mellom det som gjøres og de ressursene som er tilgjengelige. Tiltaket/organisasjonen må være i stand til å endre seg når konteksten endrer seg. Utviklingsarbeid er tidsavgrenset og skal gjøre målgruppen uavhengig av ekstern støtte for at de selv skal ta ansvar for egen framtid. Bruk av eksterne ressurser må derfor settes inn i en sammenheng som ikke skaper avhengighet.

Kriterier:

- Det skal foreligge en vurdering og analyse av bærekraften i tiltaket.
- Det skal foreligge en realistisk plan for utfasing av eksterne ressurser (inkludert økonomiske ressurser) og oppbygging av lokale ressurser for å videreføre tiltaket.

Et integrert tiltak vil ha en romsligere tidsramme under forutsetning av at tiltaket gjør seg ferdig ett sted for å gå videre til nye steder etter en plan som er presentert på forhånd. Det er viktig at tiltaket ikke er eid av den utenlandske organisasjonen, men har en lokal forankring og at det bygges lokale organisasjoner som kan videreføre arbeidet.³ Digni har utviklet en modell for analyse av bærekraft som er presentert i heftet:

”Sustainability and risk analysis”⁴

4.3 Organisasjon og ledelse valg av samarbeidspartner

Gode resultater krever god forvaltning og en solid organisasjon i bunnen. På denne måten kan man si at forvaltning og organisasjon på den ene siden og faglige resultater på den andre siden er to likeverdige bein i ethvert arbeid.

En organisasjons evne til å være relevant, og til å gjennomføre det den planlegger, er avhengig av god ledelse og tjenlig struktur. Styrking av de organisasjoner som er involvert i

³ Se eget punkt om lokalt eierskap.

⁴ Dette dokumentet finnes på Dignis nettsider www.digni.no

utviklingsarbeid er derfor en viktig prioritering for Digni. Lederutvikling vil også få mer fokus fremover. Enhver organisasjon bør i tillegg ha en gender policy som beskriver hvordan organisasjonen ønsker å jobbe for å fremme kvinners rettigheter og likestilling i egen organisasjon og i det arbeidet det utfører med partnere i sør.

Sekretariatet har arbeidet mye med utfordringer knyttet opp til utvikling av organisasjoner. Boken ”Caring, sharing, daring”⁵ presenterer en viktig bærekraftmodell. ”How to assess NGO capacity”⁶ presenterer en måte å foreta en organisasjonsevaluering på, og bøkene ”Enabling organisations”⁷ inneholder ulike verktøy for arbeid med organisasjons- og lederutvikling i perioden 2013-2017 vil Digni arbeide med et konsept om å sertifisere organisasjoner som driver utviklingsarbeid i Digni-kjeden.

Modellen Digni bruker for å vurdere en organisasjon tar utgangspunkt i den som er beskrevet i heftet «How to assess NGO capacity». For at en organisasjon skal kunne gjøre et kvalitetsmessig godt arbeid, må organisasjonen inneha fem evner (5 abilities):

- Evne til å være (identitet, ledelse)
- Evne til å organisere (struktur, forvaltning, rutiner og prosedyrer)
- Evne til å relatere (internt og eksternt)
- Evne til å gjøre (nå de mål som er satt, samt å kvalitetssikre at målene er relevante i forhold til målgruppen, samt at de representerer bærekraft)
- Evne til å lære. Denne siste evnen er lagt til de fire opprinnelige i det aktuelle heftet.

Kriterier:

- Innovative tiltak på god og lokalt forankret organisasjonsforvaltning og –utvikling, som ikke bare oppfyller krav fra donor.

4.4 God forvaltning og Anti – korrupsjon

Digni har i sin avtale med Norad signert på at både medlems- og partnerorganisasjoner har tilfredsstillende forvaltning og nulltoleranse for korrupsjon – inkludert økonomiske og ikke-økonomiske misligheter. Alle ressurser skal benyttes til de avtalte tiltakene slik at en unngår mislighold og misligheter som korrupsjon, tyveri, underslag, forfalsking, misbruk av midler eller tid, og unngår andre former for kritikkverdige forhold som brudd på avtalen eller brudd på etiske retningslinjer og/eller antikorrupsjonspolicy. Forebyggende arbeid er svært viktig.

Kriterier:

⁵ Bistandsnemnda 1995, Mirjam Bergh

⁶ Bistandsnemnda 1999, Stein-Erik Kruse, dette heftet vil bli oppdatert i løpet av 2014

⁷ Bistandsnemnda 2006, Jørn Lemvik

- Bekreftelse på at lokal partner har gjennomgått "Checklist for financial management" fra Digni. Denne bør brukes årlig for å sikre god økonomiforvaltning gjennom hele perioden.
- Beskrivelse av forebyggende arbeid på økonomiske misligheter og andre kritikkverdige forhold.
- Beskrivelse av rutiner for å håndtere mistanker om økonomiske misligheter og andre kritikkverdige forhold.
- Det er ønskelig med kopi av norsk medlemsorganisasjons og lokal partner/aktørs etiske retningslinjer, antikorrupsjonspolicy og beskrivelse av eventuell varslingsordning.

Digni prioriterer tiltak med følgende fokus og elementer (eksempler)

- Tiltak som viser sterkt lokalt initiativ og eierskap til egen forvaltning og arbeid med å forebygge økonomiske misligheter (antikorrupsjon) og andre kritikkverdige forhold.
- Tiltak hvor lokal partner/aktør har egenutviklede etiske retningslinjer og/eller antikorrupsjonspolicy.
- Tiltak hvor lærings-elementet er tydelig, spesielt viktig etter mislighetssaker.

4.5 Tiltak for likeverd og likestilling

Alle utviklingstiltak vil bli vurdert i forhold til hvilken effekt de har for kvinner og menn⁸, kvinner og menns livssituasjon, kvinner og menns utviklingsmuligheter og oppfyllelse av kvinner og menns rettigheter. For å oppnå dette er det viktig med god innsikt i både kvinners og menns livssituasjon.

Kriterier:

- Alle tiltak skal som en del av tiltakets livssyklus gjennomgå en kjønnsanalyse⁹ av tiltaket på ulike stadier (planlegging (forprosjekt), implementering (monitorering) og evaluering).
- Denne analysen skal se på om, og eventuelt i hvilken grad, et tiltak tar hensyn til kvinners og menns:

Praktiske behov¹⁰ ved at det:

- gir kvinner og menn bedre tilgang på grunnleggende infrastruktur (vann, veier, hus)
- styrker kvinner og menns tilgang på ressurser og teknologi

⁸ Med kvinner og menn mener vi kvinner og menn i alle aldre; både jenter- og gutter, voksne og eldre kvinner og menn.

⁹ Forslag til kjønnsanalyseverktøy: Handbook in Gender Equality Assessment (GEA), Norad 2000.

¹⁰ Grunnleggende behov definert av menn og kvinner i en gitt kontekst som for eksempel tilgang til helse, utdanning, mat etc.

- bedrer kvinner og menns helse
- gir kvinner og menn bedre muligheter for utdanning og opplæring
- styrker kvinner og menns inntektsmuligheter

Strategiske behov¹¹ ved at det:

- identifiserer hindringer (kulturelle, religiøse, institusjonelle, praktiske) for kvinner og menns deltakelse i alle faser av tiltaket (planlegging, implementering, evaluering).
- fremmer kvinner og menns muligheter for å delta i aktivitetene
- styrker kvinner og menns muligheter for å organisere seg og komme i posisjoner med beslutningsmyndighet
- gir kvinner og menn økt kontroll over ressurser og teknologi
- styrker kvinner og menns demokratiske rettigheter
- har vurdert behovet for egne aktiviteter rettet mot menn for å oppnå aksept for kvinners deltakelse på ikke-tradisjonelle områder og for å ansvarliggjøre menn til å påta seg oppgaver som frigjør kvinner til slik deltakelse.

Holdningsendrende aktiviteter i forhold til likeverd og likestilling vil bli vektlagt.

Det henvises for øvrig til Dignis egen gender policy¹²

4.6 Miljø og naturressursforvaltning

Miljø er ett av tre tverrgående tema, alle nye søknader må derfor vise at miljø er tatt hensyn til i konteksten og tiltaket man søker støtte til, samt hos partner. Dignis portefølje skal integrere prinsippet om miljømessig bærekraft i sine prosjekt og program. Generelt må tiltak i Digni sammenheng være bærekraftige og ikke belage seg på tunge tekniske løsninger som lokalbefolkningen ikke vil kunne vedlikeholde. Arbeid for godt miljø, bevaring av biologisk mangfold og god naturressursforvaltning omfatter alt fra lokalt til globalt engasjement, alt fra kildesortering av søppel og erosjonstiltak i jordbruket til globalt engasjement med klimatiltak. Eierforhold til og beslutningsmyndighet over naturressurser er ofte ubalansert. På denne måten blir marginaliserte grupper ekstra sårbare for negative endringer i tilgang på naturressurser og ikke minst effekten av både lokale miljøendringer og globale klimaendringer. Dette gjelder i stor grad etniske minoriteter, urfolk, kvinner, jordløse og funksjonshemmede. Rettighetsaspektet med retten til rent vann og tilgang til fornybar energi hører naturlig inn også under miljøarbeidet. Begrenset tilgang på naturressurser er kilde til mange konflikter. Tiltak kan være en direkte konsekvens av pågående konflikter, bli påvirket

¹¹ Ikke-materielle behov som hvis oppfylt kan forandre maktbalansen mellom menn og kvinner i en gitt kontekst. Oppfyllelsen av disse behovene innebærer ofte strukturelle endringer i samfunnet slik som endring av lovgivning for like rettigheter og økt deltakelse i beslutningstakende organer.

¹² Gender Policy for Digni, 2010.

av pågående konflikter og i seg selv være kilde til nye konflikter. Det er derfor viktig å se arbeid med miljø og naturressursforvaltning i sammenheng med arbeid med konfliktsensitivitet¹³.

Kriterier:

- Alle tiltak skal gjøre en miljøkonsekvensanalyse¹⁴
- Tiltakene skal være både klimavennlige og helst klimarobuste (jf. klimatilpasning).
- I de tilfeller når miljøtiltak har referanser til «økoteologi» eller «grønn teologi» skal det beskrives hvordan det påvirker arbeidet i den aktuelle konteksten og ikke kun være en teoretisk refleksjon.

4.7 Konfliktsensitivitet

Konfliktsensitivitet¹⁵ er ett av tre tverrgående tema, alle nye søknader må derfor vise at konfliktsensitivitet er tatt hensyn til i konteksten og tiltaket man søker støtte til, samt hos partner. Konfliktsensitivitet henger tett sammen med konfliktanalyse og det forventes at tiltaker som arbeider i konfliktområder eller i en post konflikt kontekst utfører relevante konfliktanalyser.¹⁶ Disse kan være på ulike nivå der det er relevant, landnivå, lokalsamfunn, organisasjon, kirke osv.

Alle tiltak som opererer i en konfliktfylt region eller setting vil på ett eller annet tidspunkt ha en positiv eller negativ, direkte eller indirekte, bevisst eller ubevisst effekt på freds eller konfliktsituasjonen på ett eller annet nivå.¹⁷

Konfliktsensitivitet er en organisasjons evne til å forstå den konteksten man opererer, forstå sammenhengen mellom tiltaket og denne konteksten og handle i forhold til denne kunnskapen slik at man minimerer negativ påvirkning (impact) og maksimerer positiv påvirkning (impact) på konflikt.

Konfliktanalyse er en systematisk tilnærming til å forstå bakgrunnen og historien til konflikten, identifisere relevante aktører, forstå perspektivene til disse aktørene/gruppene og hvordan de forholder seg til hverandre og identifisere årsakene til konflikt.

4.8 Rettigheter og rettighetsbasert tilnærming

Digni ønsker at utviklingssamarbeidet som støttes skal ha en tydelig rettighetstilnærming og bidra til økt sosial rettferdighet. Rettighetsperspektivet er viktig for å fremme menneskers

¹³ Se kapittel om Konfliktsensitivitet.

¹⁴ Miljøkonsekvensanalyse kan beskrive hvordan tiltaket påvirker lokalmiljøet. Det kan gjerne beskrives om tiltaket regnes for å være klimatilpasning og/eller klimatiltak. Det viktigste er ikke lengden, men refleksjonen rundt tiltakets forhold til miljø og naturressursforvaltning.

¹⁵ Se også Dignis Fred og Forsonings Policy.

¹⁶ Slike analyser er også viktige når man jobber med miljø og rettigheter hvor konflikter lett kan oppstå.

¹⁷ Digni har mer informasjon om verktøy og relevant materiell for konfliktanalyse og konfliktsensitivitet, for eksempel Do No Harm verktøyet.

verdighet. Utgangspunktet for rettighetsarbeidet er menneskers gudgitte like verdi. Menneskers ukrenkelige verdi er uavhengig av alder, kjønn, sosial status, etnisitet, kulturell og religiøs tilhørighet, funksjonshinder, seksuell legning, sykdom, etc. De universelle menneskerettighetene er en viktig ressurs og standard for rettighetsarbeidet og Dignis medlemsorganisasjoner og deres partnere må gjøre seg kjent med disse. En rettighetstilnærming utfordrer Digni og medlemsorganisasjoner til å styrke rettighetsholderes organisasjoner i Sør. Utvikling av gode, likverdige, partner relasjoner med lokale samarbeidsorganisasjoner er fundamentalt, og søknader til Digni må reflektere dette.

Rettighetstilnærmingen i tiltakene:

- **Grunnleggende årsaker:** Situasjonsanalysen må omfatte de grunnleggende årsakene til problemene, inkl maktforhold og diskriminerende strukturer. Rettighetsholdere og partnerorganisasjoner må ha en reell deltagelse i og ”eie” situasjonsanalysen
- **Likhet (Equality):** Man går ut fra at mennesker har lik verdi og rettigheter.
- **Myndiggjøring (Empowerment):** Ser på mennesker i tiltakene som aktører og ikke som mottakere av utvikling. Rettighetsholdere skal delta og ha reell innflytelse på analyser, beslutninger, utforming av tiltak, implementering og evaluering. Styrking av rettighetsholderes egne organisasjoner er viktig.
- **Ikke-diskriminering:** Prinsippet om å ikke diskriminere pga for eksempel alder, kjønn, sosial status, etnisitet, kulturell og religiøs tilhørighet, funksjonshinder, seksuell legning, sykdom etc. er veiledende.
- **Etterrettelighet og ansvarliggjøring av maktutøvelse (Accountability):**
 - Ut fra de forutsetninger som foreligger i kontekst, må rettighetsholdere og deres organisasjoner styrkes i å engasjere og utfordre stater til å ta sitt ansvar for eksempel for skole, helse, og vann. Det er viktig at NGOer ikke automatisk tar over staters ansvar for tjenesteyting. Andre organisasjoner og personer med makt og innflytelse til å påvirke rettighetsholderes situasjon må også ansvarliggjøres: f.eks. NGOer, lokale ledere, foreldre, kirke ledere, etc.
 - Alliansbygging med andre organisasjoner, bredt samarbeid og involvering av mange relevante ”stakeholders” oppmuntres fra det lokale til det nasjonale (og det globale). Dette styrker som regel rettighetsholderes posisjon og makt og gir bedre forutsetninger for varige strukturforandringer. (Man bør være skeptisk til isolerte tiltak for en liten målgruppe.)
 - Innebærer at rettighetsholdere også ansvarliggjøres i utviklingsprosessen. Rettigheter og plikter henger sammen.

- **Kontekstualisering og kultursensitivitet:** Innebærer at arbeidet med rettigheter og rettighetsstrategier må tilpasses kontekst, kultur, tradisjon, og samarbeidsorganisasjon, slik at forandring kan skje. Det er rettighetsholdere og deres organisasjoner som må definere sin rettighetskamp og valg av strategier slik at et nedenfra og-opp perspektiv blir mest mulig rådende. Konfliktsensitivitet må tas på alvor i tiltakene. Rettighetskamp innebærer som regel interessekonflikter og det er viktig å ikke utsette rettighetsholdere for fare eller at volden i samfunnet stiger som et resultat av innsatsen.

4.9 Innovasjon, verdiskapning og entreprenørskap

Digni ønsker at det utviklings samarbeidet som støttes også skal fokusere på nye områder man kan jobbe innenfor. Dette kan være nye metoder eller måter å jobbe på både når det gjelder ”gamle” og nye tiltak. De senere årene er verdiskapning og entreprenørskap blitt mye omtalt som måter å fremme utvikling på. Det er et økt fokus på økonomisk vekst som vilkår for utvikling og at entreprenørskap spiller en viktig rolle i dette blant annet for å skape arbeidsplasser. Digni ønsker at flere prosjekter har innovative tiltak og fokusere på verdiskapning som et middel for å redusere fattigdom og skape bedre økonomisk vekst og redusere arbeidsledigheten. Sosialt entreprenørskap kan være en måte å gjøre dette på som kan bety å skape nye og bærekraftige løsninger på sosiale, miljømessige eller andre samfunnmessige utfordringer.

5.0 Oppsummering

- Grunnleggende utviklingsfaglige prinsipper skal omtales i alle søknader. Hvis noe ikke er relevant skal søknaden gi informasjon om dette og forklare hvorfor det ikke omtales i søknaden.
- Tverrgående kriterier som er nevnt i Dignis overordnede strategi skal være en del av alle søknader og rapporter.
- Organisasjonen må ha dokumentert praksis for bekjempelse av korrupsjon (pkt 4.4).
- En baseline er et krav til alle nye søknader. Søknaden skal ha en plan for dokumentasjon av resultatene – baseline – indikatorer. (Baseline skal inkludere god kartlegging av menns og kvinners situasjon og andre relevante analyser i forhold til for eksempel konflikt og miljø).¹⁸
- Det skal være en plan for evaluering av tiltakene, inkludert en ekstern evaluering.
- Tiltaket ligger innenfor Dignis overordnede strategi.

¹⁸ Se Dignis Veiledning for monitorering, evaluering, oppfølging og rapportering for partnere, medlemmer og Digni.

- Organisasjonen innehar kompetanse og kapasitet til å gjennomføre tiltaket.

5. Spesifikke tematiske kriterier

Digni ber medlemmene søke og rapportere i henhold til 9 hovedtema¹⁹. Disse er:

Undervisning, Helse/HIV/AIDS, Fred og forsoning, Produktiv sektor, Urfolk, Miljø, Kjønn og likestilling, Menneskerettigheter og Rettighetsbasert tilnærming og Sivilsamfunn.

Noen av disse temaene har mer spesifikke kriterier for støtte enn andre. Dette er på grunn av politiske føringer, internasjonale konvensjoner eller i forhold til Dignis kriterier for støtte i forhold til bærekraft, lokalt eierskap og å hindre avhengighet.

Det vil være noen typer tiltak som Digni ikke gir støtte til i henhold til de kriterier som er nevnt i dette dokumentet. De tiltakene som det ikke gis støtte til er nevnt på slutten av dette kapitlet og er inndelt etter tema.

5.1 Urfolk

Utviklingsarbeidet mot urfolk har et rettighetsperspektiv som bygger på internasjonale rettighetserklæringer for urfolk.²⁰

Digni vil prioritere tiltak som har følgende elementer:

- Målgruppen har tatt initiativet og vært med i planleggingsprosessen..
- Målgruppens egen institusjon/organisering står som eier av tiltaket og tar beslutninger.
- Den endelige beslutningen skal først tas av lokal organisasjon dvs. retten til “Free Prior and Informed Consent”, FPIC. Beslutningsvedtaket skal følge søknaden.
- Tiltaket tar spesielt hensyn til urfolkets spesifikke behov i den lokale konteksten.
- Tiltaket styrker målgruppens rettigheter til grunnleggende behov som land, utdanning, helse, bevaring av egen kultur, etc.

Styrking av lokal institusjon/organisasjon bør være en prioritert oppgave. Det kan skje på flere måter:

- Kompetansebygging.
- Nettverksbygging.
- Bevisstgjøring på egne rettigheter.

¹⁹ Se Dignis resultatrammeverk for mer informasjon om tema.

²⁰ Se ILO konvensjonen 169 <http://www.ilo.org/indigenous/Conventions/no169/lang--en/index.htm> og FN's erklæring om urfolk 2007 <http://www.un.org/News/Press/docs/2007/ga10612.doc.htm>

5.2 Spare og lånegrupper

Spare og lånegrupper kan være godt tilpasset kirkestrukturer i og med at de i utgangspunktet er uavhengige og styres lokalt.

Tiltakene bør planlegges sammen med fagpersonell og tiltaket skal ha en plan for lokal bærekraft og uavhengighet av ekstern støtte – økonomisk og personellmessig.

Spare og låneordninger²¹

Kriterier/spørsmål:

- Er det benyttet erfaring fra lokale tradisjonelle låne- og sparegrupper i planleggingen?
- Er ordningene enkle nok?
- Er tiltaket entydig fokusert på sparing? (Eksterne kredittmidler bør ikke tilføres tiltaket.)
- Bygger planen på standarder fra andre tilsvarende ordninger?
- Har ordningen smitteeffekt i lokalsamfunnet og lett lar seg kopiere til nye landsbyer?

5.3 Infrastruktur

Generelt er Digni restriktive med å finansiere bygging eller oppgradering av infrastruktur, slik som sykestuer, skoler, bruer og lignende, men ønsker å prioritere finansiering av tiltak der mennesket står i sentrum. Det vil imidlertid være enkelte tilfeller der støtte til investering i infrastruktur lar seg forsvare.

Kriterier:

- I tiltak der infrastrukturen ikke er hovedmålsetting, men en komponent av flere for å nå en hovedmålsetting.
- Eierforholdet må være avklart i form av underskrevne avtaler eller intensjonsavtaler.
- Man må kunne vise til at det finnes tilstrekkelig med lokal ressurstilgang for å vedlikeholde og drifte eventuell infrastruktur. Hvis det ikke er gode planer for dette, gis det ikke støtte.
- Faglig og finansiell bærekraft skal avklares før støtte gis.
- Det gis ikke støtte til bygging av parallelle strukturer som kan konkurrere med andre lokale initiativ.
- Det gis kun støtte til boliger for utenlandsk personell dersom behovet for slikt personell er godkjent og etterbruk, leieforhold og eierforhold til boligene er avklart.

²¹ For mer utfyllende veiledning viser vi til rapporten: "You cannot save alone", Mersland/Eggen 2007.

Tidsavgrenset bruk

Dersom boligen skal bygges utelukkende for å dekke behovet for bosted for utenlandsk personell for en tidsavgrenset periode oppfordres organisasjonen til et samarbeid med lokale instanser så som myndigheter, lokale organisasjoner/institusjoner eller privatpersoner som kan stå som eiere av boligen. Bygningene kan finansieres etter en avtale med organisasjonen der hele eller deler av investeringen finansieres som et forskudd på leie.

5.4 Stipend, medisiner og drift av institusjoner

Det finnes noen aktiviteter og tiltak der Digni ønsker å presisere klare kriterier for når denne typen støtte kan innvilges. Digni vil ta hensyn til konteksten og være i dialog med medlemmene der det søkes om støtte til stipend, medisiner og drift av institusjoner.

Dignis vurdering av bærekraft samt fokus på ikke å skape avhengighet hos de menneskene og partnerne som mottar støtte er bakgrunnen for de kriteriene som ligger til grunn. Digni gir generelt ikke støtte til enkeltindivider, men ønsker å fokusere på hele samfunnet, det være seg på landsbygda eller i byer. Digni ønsker ikke å bidra til å skape avhengighet hos enkeltindivider når det gjelder kjøp av medisiner, penger til skolegang eller at institusjoner blir fullt og helt avhengige av den støtten Digni gir for å kunne fungere og tilby de tjenester som forventes. Digni ønsker heller ikke å støtte opp om tiltak som kun gir sosial hjelp i en begrenset periode og derfor ikke har en bredere målgruppe eller kan bidra til lokal samfunnsutvikling. (Både ruralt og urbant)

Stipend

Digni er klar over at det i noen tilfeller kan være nødvendig og aktuelt å gi støtte til stipend. Dette gjelder spesielt i forhold til utdanning. Digni vil vurdere hver enkelt søknad og vil legge spesielt vekt på at det finnes tilfredsstillende kriterier for utvelgelse av kandidater og at disse kriteriene er godt begrunnet. I de tilfeller hvor en kirke er ansvarlig for utvelgelsen vil Digni spesielt se etter kriterier som ikke utelukker kandidater som ikke tilhører den aktuelle kirken, men at stipendordningen er åpen for alle som oppfyller de kravene som er gitt i prosjektet. Digni mener det er mange gode måter å jobbe med utdanning på og at stipender til enkeltindivider ikke bør være primærløsningen på denne utfordringen. Prosjekter har en avgrenset tid med støtte og stipendtiltak må derfor være tidsavgrenset og sørge for at de det gjelder blir ferdige med den utdannelsen de får støtte til innenfor prosjektets godkjente tidsramme.

Stipend kan også gis til videreutdanning. I disse tilfellene er det viktig med gode avtaler mellom partner og den som får stipend til høyere utdanning slik at man så langt det lar seg gjøre sikrer at kandidatene oppfyller de arbeidsoppgaver som er tiltenkt etter endt utdanning. Digni vil sterkt anbefale at slike typer stipend gis til utdanning nasjonalt/regionalt.

Medisiner

Digni ønsker ikke å gi støtte til kjøp av medisiner til enkeltindivider da dette faller inn under kategorien sosial hjelp samt at det lett kan skape avhengighet. Dette gjelder spesielt livgivende medisiner som ARV (Anti-retroviral) som behandler HIV/AIDS. Digni vil spesielt vurdere tiltak som søker å drive med testing av HIV smittede da dette er en tjeneste som de fleste helsemyndigheter gir og Digni ønsker derfor ikke å støtte opp om parallellstrukturer som kan utkonkurrere de lokale myndigheters aktiviteter og initiativ. Det er samme begrunnelse som ligger til grunn for støtte til ARV medisiner. Disse skal man kunne få gratis fra landets helsemyndigheter.

Når det gjelder støtte til medisiner til klinikker så kan dette gis i en oppstartfase, men klinikken må kunne vise til at de klarer å opprettholde en god tilgang til medisiner uten ekstern støtte.

Drift av institusjoner

Digni gir normalt ikke støtte til drift av institusjoner som skoler, sykehus, internat eller barnehjem. Generelt sett gjelder dette driften og vedlikeholdet av institusjonene samt lønninger til ansatte. Digni ønsker at slike institusjoner skal være en del av myndighetenes planer og derfor bør myndighetene også bidra med vedlikehold og lønninger til de ansatte. Noen lønninger kan dekkes i en kortere periode, men det må da foreligge avtaler om at myndighetene eller andre skal ta over dette ansvaret før prosjektet er avsluttet.

Ved støtte til internat eller barnehjem krever Digni meget gode retningslinjer og eierskap til disse institusjonene. Det må foreligge gode rutiner og dokumentasjon på hvordan internatet eller barnehjemmet skal drives, kvalifikasjoner på personell samt gode retningslinjer som hindrer misbruk. Planer for driftstøtte utover Dignis støtten må være på plass *før* prosjektet kan få støtte. Det må også klart komme frem av søknaden hvilken merverdi tiltaket har utover selve institusjonen.

For alle typer institusjoner gjelder de spesifikke kriteriene for infrastruktur nevnt under pkt 5.3.

6. Konkrete avgrensede problemstillinger

Det er noen problemstillinger som ofte dukker opp i søknadsbehandlingen og som derfor er relevante å sette seg inn i før man søker om støtte til tiltaker. I dette kapitlet ønsker Digni å klargjøre disse og komme med retningslinjer for hvordan disse håndteres.

6.1 Humanitær innsats

Humanitær innsats faller ikke inn under Dignis prioriterte oppgaver. I de tilfeller hvor det er naturlig for Dignis medlemsorganisasjoner å engasjere seg i humanitær innsats, og hvor det er ønskelig med ekstern faglig og økonomisk støtte i dette arbeidet, anbefales følgende fremgangsmåte:

- a) Ta kontakt med for eksempel: Kirkens Nødhjelp eller andre organisasjoner som har lang erfaring med humanitær utvikling, og som også har et etablert samarbeid med kirkelige organisasjoner og misjonsorganisasjoner.
- b) Ta kontakt direkte med UD for å presentere planer og søke om økonomisk utvikling. Ved behov kan Digni være behjelpelig i forbindelse med utforming av søknad og kan også delta i kontakten med UD.

6.2 Bruk av norsk personell, konsulenter og faglig bistand

Digni har egne retningslinjer for bruk av norsk personell og støtte til faglig bistand samt konsulenter. Det er viktig for søkere å sette seg inn i hvilke utgifter som kan dekkes og hvilke krav som stilles til eksternt personell. ²²

²² Se ”Retningslinjer for utgifter til faglig bistand” hvor disse kriteriene er beskrevet i mer detalj.